

Принципи корпоративного управління та бухгалтерський облік: шляхи гармонізації

Якісне корпоративне управління – це основна передумова забезпечення цілісності та ефективності компанії. Принципи корпоративного управління мають обов'язково використовуватись при побудові системи його обліково-аналітичного забезпечення, що дозволить забезпечити інтеграцію облікових цілей та корпоративного управління. Метою статті є розкриття історії виникнення, сутності принципів корпоративного управління та напрямів їх гармонізації з системою бухгалтерського обліку. Обґрунтовано актуальність гармонізації принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР та бухгалтерського обліку. Проаналізовано зміну умов діяльності корпорацій в світі. Розглянуто особливості історичного розвитку принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР. Обґрунтовано доцільність розгляду бухгалтерського обліку як соціальної (інституційної) практики, що відображає існуючі соціально-економічні відносини та зміни, які відбуваються навколо облікової системи підприємства. Розкрито особливості нормативного регулювання принципів корпоративного управління в Україні. На основі проведеного аналізу взаємозв'язку між принципами корпоративного управління G20 / ОЕСР та бухгалтерським обліком визначено чотири основні напрями подальшого удосконалення останнього (організаційний, методичний, техніко-технологічний, теоретичний), що в цілому сприятиме підвищенню якості корпоративного управління в Україні. В розрізі кожного з напрямів виділено подальші шляхи їх реалізації, що враховують сучасний рівень розвитку бухгалтерського обліку в українських компаніях та світові тенденції розвитку облікової науки та практики. Обґрунтовано доцільність приділення особливої уваги питанням обліково-аналітичного забезпечення корпоративного управління в умовах впровадження МСФЗ.

Ключові слова: принципи корпоративного управління, обліково-аналітичне забезпечення корпоративного управління, агентська проблема, впровадження МСФЗ.

V. Yu. TSARUK

(Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine)

Corporate Governance Principles and Accounting: Ways of Harmonization

High-quality corporate governance is a basic prerequisite for ensuring the integrity and efficiency of the company. The corporate governance principles must necessarily be used in building the accounting system, which will ensure the integration of accounting objectives and corporate governance objectives. The purpose of the article is to disclose the history of occurrence, the essence of the corporate governance principles and the directions of their harmonization with the accounting system. The relevance of the harmonization of the corporate governance principles G20 / OECD and accounting was substantiated. The change in the conditions of corporate activity in the world was analyzed. The features of the historical development of the corporate governance principles G20 / OECD were considered. The expediency of considering accounting as a social (institutional) practice was grounded, which reflects the existing socio-economic relations and changes that occur around the enterprise's accounting system. The features of the normative regulation of the corporate governance principles in Ukraine were disclosed. Based on the analysis of the relationship between the corporate governance principles G20 / OECD and accounting, the four main directions for further improvement of the accounting (organizational, methodical, technical and technological, theoretical) were identified. It in general will improve the quality of corporate governance in Ukraine. In the context of each of the directions, further ways of their implementation were highlighted, taking into account the current level of development of accounting in Ukrainian companies and global trends in the development of accounting science and practice. The expediency of paying special attention to the issues of accounting and analytical support of corporate governance in the context of IFRS implementation was substantiated.

Keywords: corporate governance principles, accounting and analytical support for corporate governance, agent problem, implementation of IFRS.

* Царук Василь Юрійович, доцент кафедри обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу Тернопільського національного економічного університету (м. Тернопіль), кандидат економічних наук.

Актуальність дослідження та постановка проблеми. Будь-яка соціально-економічна система, з метою забезпечення її подальшого ефективного функціонування та управління, має бути побудована на основі певних базисних засад або принципів, які дозволяють сформувати зв'язки та відношення між її елементами. Набір таких принципів має бути покладений в основу системи якісного корпоративного управління, що дозволить забезпечити гармонійне поєднання інтересів суб'єктів корпоративного управління з інтересами посадових осіб та інших суб'єктів (з прямим (акціонери, потенційні інвестори, позичальники) та непрямим інтересом (регуляторні органи та інші члени суспільства)), пов'язаних з діяльністю корпорації. Здійснення якісного корпоративного управління слід розглядати як основну передумову для забезпечення цілісності та ефективності компанії. За умови погіршення його якісного рівня може відбуватись послаблення інвестиційного потенціалу компанії, виникнення дефіциту фінансових ресурсів та часткова втрата ділової репутації, що в свою чергу може призвести до виникнення значних фінансових витрат (мінімізація репутаційних ризиків, підвищення вартості гудвілу, "очищення" ділової репутації тощо).

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Питання розвитку бухгалтерського обліку в системі корпоративного управління розглядалися в працях О.М. Брадула, Р.Ф. Бруханського, К.Ю. Воронової, С.Ф. Голова, І.В. Жиглей, П.Є. Житного, Р.Г. Каспіної, О.М. Кондратюк, Р.В. Кузіної, О.П. Кундрі-Висоцької, П.О. Куцика, Н.О. Лоханової, А.В. Озеран, Н.І. Петренко, М.А. Проданчука, Л.М. Пилипенка, О.І. Пилипенка, А.В. Рабошук та ін.

На основі проведеного аналізу доробку вищезгаданих вчених визначено, що принципи корпоративного управління мають обов'язково використовуватись при побудові системи його обліково-аналітичного забезпечення, що дозволить забезпечити інтеграцію облікових цілей та корпоративного управління, які мають бути спрямовані на формування довірчих відносин між суб'єктами управління корпорацією та іншими заінтересованими в її діяльності особами. Зокрема, має бути забезпечена гармонізація не лише тих принципів корпоративного управління, які стосуються необхідності розкриття облікової інформації про діяльність корпорації, а й інших принципів, для ефективної реалізації яких необхідним є удосконалення обліково-аналітичного інструментарію на основі врахування цілей та потреб корпоративного управління.

У зв'язку з цим, **метою статті** є розкриття історії виникнення, сутності принципів корпоративного управління та напрямів їх гармонізації з системою бухгалтерського обліку.

Викладення основного матеріалу дослідження. Системи принципів корпоративного розробляються

різними міжнародними (Європейська асоціація Акціонерів, Європейський банк реконструкції та розвитку, Організація економічного співробітництва та розвитку), міжурядовими, національними, громадськими (Інститут присяжних бухгалтерів Великої Британії та Уельсу), професійними (KPMG, ACCA) та іншими організаційними структурами з метою формування зразків та орієнтирів при формуванні внутрішньокорпоративних кодексів управління діяльністю корпорації або їх використання в якості базисних основ за умови відсутності таких внутрішніх нормативних документів. Такі принципи еволюціонують як з розвитком міжнародних економічних відносин, так і з розвитком національної практики корпоративного управління, однак повинні забезпечувати вирішення наступних основних завдань:

- ефективне використання наявних в розпорядженні корпорації ресурсів;
- зменшення витрат корпорації на залучення додаткового капіталу;
- збільшення рівня довіри інвесторів шляхом зменшення корупційних дій менеджменту корпорації.

Протягом останніх років зовнішнє середовище корпоративних утворень, в яких вони функціонують, значно ускладнилось. Це проявляється як в зростанні регуляторного навантаження з боку відповідних суб'єктів, починаючи від публікації закону Сарбейнса-Окслі в США у 2002 р. і закінчуючи заходами з усунення наслідків світової фінансової кризи 2008 р., що зумовлює необхідність понесення додаткових витрат для удосконалення інституційної структури управління корпорацією, так і в наявності значних відхилень в нормативному регулюванні корпоративного управління в різних країнах світу, що є однією з перепон для ефективного функціонування корпорацій транснаціонального типу.

Як відмітили представники групи "The Business Roundtable" у 2016 р., до складу якої входять виконавчі директори найбільших американських корпорацій, розглядаючи проблематику розробки принципів корпоративного управління, на початку XXI-го століття відбувається фундаментальна зміна зацікавленості акціонерів, що є основною і найбільш важливою темою для обговорень в публічних компаніях та їхніми радами директорів, менеджерами та інвесторами. Публічні компанії в останні роки проводять безпрецедентний рівень активної взаємодії з мажоритарними акціонерами. Багато інституційних інвесторів також активізували свої зусилля щодо участі в роботі, приділяючи значну увагу питанням управління, інформаційно-пропагандистській діяльності компаній, розробці політики щодо голосування та аналізу пропозицій на бюлетенях своїх портфельних компаній. Крім того, загальний рівень активності акціонерів залишається на рекордно високому рівні, що накладає значний тиск на компанії, які є об'єктом купівлі потенційними покупцями, та їх ради правління [2]. Змістовні зміни потреб інвесторів в обліковій інформації про діяльність корпорації та активізація ролі

мажоритарних та інституційних інвесторів в її безпосередній діяльності зумовлюють необхідність трансформації чинної парадигми формування та розкриття корпоративної звітності з урахуванням принципів корпоративного управління.

На сьогодні в світі відсутній єдиний правильний або універсальний підхід до формування системи принципів корпоративного управління, що визначається існуванням значної кількості моделей до побудови корпоративного управління, національними, історичними та релігійними особливостями регулювання діяльності корпоративних структур. В той же час, Організацією економічного співробітництва та розвитку / G20 у 1999 р. для проведення оцінки та удосконалення правових, регуляторних та інституційних рамок корпоративного управління директивним органам було розроблено власну систему принципів (принципи корпоративного управління G20 / ОЕСР), яка на сьогодні широко використовується компаніями світу та є об'єктом досліджень вчених, що займаються проблематикою розвитку корпоративного управління. У 2014-2015 рр. дані принципи були переглянуті та уточнені, а в їх основу було покладено наступні цінності: високий рівень прозорості; підзвітність; нагляд з боку ради директорів; дотримання прав акціонерів; роль ключових заінтересованих осіб.

Як відмічають розробники даних принципів, вони використовуються на сьогодні багатьма країнами в якості орієнтуру. Вони також є одним з Ключових стандартів стійких фінансових систем Ради з питань фінансової стабільності і стали основою для звітів Світового банку щодо дотримання стандартів та кодексів в сфері корпоративного управління [7, с. 12]. Широке використання в світі даних принципів також підтверджують результати спільно проведеного у 2014 р. компаніями KPMG та АССА дослідження 25 країн світу, яким було встановлено, що у всіх досліджених країнах та на всіх розглянутих ринках діють принципи корпоративного управління, які тією або іншою мірою наближені до принципів G20 / ОЕСР, або повторюють їх [8, с. 33].

В Україні протягом двох останніх десятиліть теж відбулись значні зміни в нормативному регулюванні принципів корпоративного управління. Так, в липні 2014 р. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку прийняла рішення [10], згідно якого були затверджені нові принципи корпоративного управління, та скасовано використовувані до цього часу принципи, що були запроваджені Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку у 2003 р. Здійснення таких змін було продиктовано необхідністю наближення вітчизняної практики корпоративного управління до вимог ЄС, зокрема, в частині принципів корпоративного управління, розроблених ОЕСР.

Розроблена система принципів G20 / ОЕСР є адаптивною до змін зовнішнього середовища та орієнтована на врахування реальних умов функціонування компаній і сформована таким чином,

що вона може бути безперешкодно впроваджена в їх практичну діяльність, враховуючі національні, історичні особливості окремих країн, рівень їх економічного та соціального розвитку, відмінності правової системи. Для одержання такого високого рівня універсальності принципів корпоративного управління, забезпечення їх орієнтації на різні груп стейкхолдерів діяльності корпорацій, було проведено глибокий емпіричний аналіз та аналітичну роботу щодо розуміння сутності процесів та ідентифікації тенденцій, які відбуваються сьогодні в корпоративному та фінансовому секторах у світі.

В той же час, незважаючи на одержану універсальність принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР, їх розробники наголошують на неов'язковості їх застосування та необхідності відходу від побудови універсальної структури корпоративного управління, а врахуванні специфічних особливостей корпоративних утворень, потреб і запитів стейкхолдерів, які мають бути покладені в основу розробки індивідуальної структури для конкретної компанії. Таким чином, система принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР є певною платформою або надбудовою, яка має загальні засади, однак може бути модифікована у відповідності до потреб і особливостей конкретної компанії, забезпечуючи встановлення цілей і формування шляхів для їх досягнення.

Зокрема, як відмічає представник НКЦПФР А. Папаїка, дані принципи мають рекомендаційний характер, і їх застосування є абсолютно добровільним [5]. Тобто, вітчизняні корпорації можуть самостійно визначати доцільність або пріоритетність використання тих або інших принципів, здійснювати їх впровадження у систему внутрішньо-корпоративного регулювання, однак в цілому їх дотримання має забезпечити підвищення якості корпоративного управління шляхом підвищення рівня його прозорості, підзвітності та зрозумілості для різних видів стейкхолдерів.

Вищенаведене свідчить про необхідність проведення аналізу можливості розвитку системи бухгалтерського обліку на основі врахування принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР як базису для побудови системи корпоративного управління в компанії.

Подібні дослідження в Україні проводились О.І. Пилипенком [6, с. 81], увага якого зосереджувалась на обліку корпоративних прав, виникнення яких вважалось результатом розвитку принципів корпоративного управління, а також Р.В. Кузіною [4, с. 20-41], основна увага якої приділялась аналізу сутності п'ятого розділу документу, в якому висвітлено принципи G20 / ОЕСР – "Розкриття інформації та прозорість". При цьому дослідник зовсім не розглядала питання ролі бухгалтерського обліку в ефективній реалізації інших принципів, що є наслідком використання нормативного підходу в розумінні місця облікової системи в управлінні корпорацією. Виходячи з такого

підходу, якого на сьогодні дотримується переважна більшість вітчизняних дослідників, основна роль бухгалтерського обліку в системі корпоративного управління полягає в наданні прозорої, достовірної та релевантної інформації про діяльність корпорації раді директорів та інвесторам. Тому для підвищення рівня його ефективності необхідно удосконалити існуючі підходи до формування (підвищення рівня її прозорості) та розкриття інформації користувачам.

Однак, застосування подібного підходу, згідно якого бухгалтерський облік розглядається як нейтральний або “пасивний” спостерігач за процесами, що відбуваються в корпорації, значно звужує його можливості в розвитку системи корпоративного управління. На нашу думку, бухгалтерський облік відіграє важливу роль в

реалізації всіх принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР, що базується на позиції розгляду бухгалтерського обліку як активного інструменту – соціальної (інституційної) практики, за якою загальний результат функціонування облікової системи корпорації є наслідком впровадження певної соціальної ідеології. Таким чином, функціонування облікової системи корпорації завжди є ідеологічно обумовленим, внаслідок чого остання відображає існуючі соціально-економічні відносини та зміни, які відбуваються навколо такої системи.

Взаємозв'язок між принципами корпоративного управління G20 / ОЕСР та бухгалтерським обліком в розрізі п'яти розділів, в які згруповано дані принципи, наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Взаємозв'язок між принципами корпоративного управління G20 / ОЕСР та бухгалтерським обліком

| Розділи, в які згруповано принципи корпоративного управління G20 / ОЕСР | Значення бухгалтерського обліку |
|--|---|
| 1 | 2 |
| I. Забезпечення основи для ефективної системи корпоративного управління | Структура облікової системи корпорації як засобу інформування про ефективність діяльності підприємства має сприяти більш ефективному розподілу інвестиційних та позикових ресурсів учасників ринків, відповідаючи при цьому законодавчим та внутрішньокорпоративним нормам |
| II. Права акціонерів, рівне відношення до всіх акціонерів та ключові функції власників | Облік корпоративних прав має бути побудований таким чином, щоб створювати інформаційні передумови для належного захисту прав акціонерів, зокрема шляхом достовірного відображення операцій з: 1) реєстрації, відчуження чи передачі, додаткової емісії акцій; 2) визначення та розподілу прибутку; 3) нарахування та виплати дивідендів; 4) зміни структури капіталу корпорації; 5) пов'язаними сторонами |
| III. Інституційні інвестори, ринки цінних паперів та інші посередники | Облікова система має забезпечувати надання інформації про власників корпоративних прав, зокрема, шляхом виокремлення серед їх складу інституційних інвесторів, що дозволить встановити кінцевих бенефіціарних власників таких прав та сформувати більш прозоре та комплексне уявлення щодо структури власників корпорації. Мають бути створені всі необхідні передумови для попередження витоку інсайдерської інформації, що може призводити до маніпулювання ринком внаслідок виникнення інформаційної асиметрії між його різними учасниками |
| IV. Роль заінтересованих осіб у корпоративному управлінні | Для забезпечення довгострокового успіху корпорації необхідно сформувати корпоративний інформаційний простір, який дозволить задовольнити існуючі та потенційні потреби внутрішніх та зовнішніх заінтересованих осіб шляхом своєчасного і регулярного надання необхідної, достатньої та достовірної інформації в необхідному вигляді. Методика формування даного інформаційного простору повинна постійно удосконалюватись з урахуванням змін в потребах заінтересованих осіб та можливостей обробки, узагальнення і передачі інформації в корпоративній інформаційній системі |
| V. Розкриття інформації та прозорість | Облікова підсистема корпорації, як елемент системи корпоративного управління, повинна забезпечувати своєчасне і точне розкриття фінансової та нефінансової інформації про фінансовий і майновий стан та результати діяльності корпорації. Особлива увага має приділятися найбільш істотній з позиції корпоративного управління інформації: 1) фінансові та операційні результати; 2) ділова етика та вплив на соціальне і навколишнє природне середовище; 3) структура власності корпорації; 4) винагороди управлінцям та членам ради директорів; 5) операції з пов'язаними сторонами; 6) прогнозовані фактори ризику. При підготовці інформації слід використовувати облікові стандарти високої якості, зокрема, МСФЗ, GAAP US, використання яких забезпечуватиме підвищення прозорості та порівнянності фінансової звітності, або національні стандарти, які узгоджені з міжнародно визнаними обліковими стандартами. Для додаткового підтвердження того факту, що фінансова звітність об'єктивно відображає економічну реальність корпорації, слід щорічно проводити зовнішні аудиторські перевірки із залученням незалежних та компетентних аудиторів |

| 1 | 2 |
|--------------------------------------|---|
| <p>VI. Обов'язки ради директорів</p> | <p>Облікова система корпорації має забезпечувати надання всієї необхідної інформації членам ради директорів про її фінансовий стан та результати діяльності в таких необхідних розрізах та вигляді, що дозволить їм здійснювати стратегічне управління корпорацією (формувати і коригувати плани, політику і процедури управління ризиками, річні бюджети, бізнес-плани тощо), ефективно контролювати менеджмент, практику управління корпорацією та забезпечувати підзвітність перед корпорацією в цілому та її акціонерами.</p> |

Джерело: складено автором.

Таким чином, система корпоративного управління та бухгалтерський облік взаємопов'язані між собою через принципи корпоративного управління. Зокрема, для ефективного її функціонування необхідним є створення інформаційного середовища для ефективного реалізації таких принципів. Так, облікова система надає інформацію, яку одержують спочатку менеджери, а вже потім вона надається іншим заінтересованим особам для прийняття рішень. Відповідно, удосконалення інформаційного забезпечення корпоративного управління посилить механізми його реалізації, що призведе до

підвищення ефективності ринків капіталу. З іншого боку, принципи корпоративного управління слід розглядати як елемент зовнішнього середовища облікової системи, що мають бути враховані для забезпечення відповідності облікової інформації, що генерується такою системою, потребам і запитам її користувачів.

В результаті проведеного аналізу ролі бухгалтерського обліку в ефективній реалізації принципів корпоративного управління можна виділити наступні напрями його подальшого удосконалення (рис. 1).

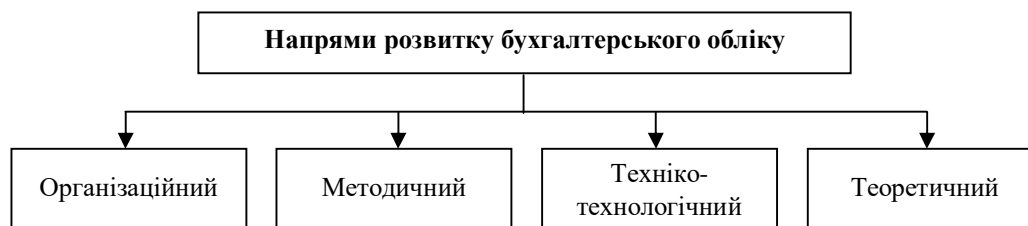


Рис. 1. Напрями розвитку бухгалтерського обліку з метою підвищення ефективності реалізації принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР

Джерело: побудовано автором.

1. Організаційний – передбачає необхідність удосконалення організаційної структури бухгалтерського обліку в корпорації у відповідності до принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР. Особливо це стосується наступних напрямів: 1) розподіл сфер відповідальності щодо формування облікової політики корпорації (власники, менеджери, рада директорів) та ефективне використання її інструментів для задоволення потреб всіх груп стейкхолдерів корпорації; 2) розробка та удосконалення порядку формування і подання внутрішньої управлінської звітності для менеджерів різних рівнів управління корпорацією та ради директорів; 3) удосконалення порядку складання і оприлюднення зовнішньої звітності (фінансової, інтегрованої, стратегічної, звітності про сталий розвиток тощо) перед зовнішніми стейкхолдерами; 4) підвищення етичного рівня працівників бухгалтерської служби корпорації;

2. Методичний – передбачає розвиток методики бухгалтерського обліку активів, зобов'язань та капіталу корпорації у відповідності до принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР. Забезпечення такої відповідності слід здійснювати

шляхом: 1) підвищення рівня аналітичності облікової інформації про базові елементи фінансової звітності, особливо в частині пріоритетних об'єктів (корпоративні права, дивіденди, компенсаційні виплати тощо); 2) розкриття інформації про ризики діяльності корпорації та стратегічні перспективи її функціонування; 3) розкриття інформації про екологічні та соціальні наслідки діяльності корпорації;

3. Техніко-технологічний напрям розвитку бухгалтерського обліку з метою забезпечення ефективного реалізації принципів корпоративного управління передбачає удосконалення техніко-технологічного забезпечення бухгалтерської інформаційної системи корпорації, зокрема: 1) підвищення оперативності формування та оприлюднення облікової інформації; 2) підвищення рівня інформаційної безпеки функціонування бухгалтерської інформаційної системи корпорації з метою усунення інформаційної асиметрії між різними групами стейкхолдерів; 3) впровадження і використання ВІ-засобів (business intelligence) для покращання обробки облікових даних та формування внутрішніх звітів для управління корпорацією;

4) розробку інтегрованого інформаційного порталу корпорації на основі бухгалтерської інформаційної системи, як централізованого джерела інформації для стейкхолдерів про діяльність корпорації, який би забезпечував своє функціонування в режимі он-лайн;

4. Теоретичний – передбачає необхідність розвитку теоретичних засад бухгалтерського обліку, які б сприяли вирішенню проблем ефективного впровадження принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР в практичну діяльність корпорації, зокрема, розвиток основних положень позитивної та контрактної теорії бухгалтерського обліку, що спрямовані на вирішення агентської проблеми, проблеми асиметрії облікової інформації, зменшення рівня трансакційних витрат тощо.

Окрім виділених напрямів подальшого розвитку бухгалтерського обліку важливого значення для ефективної реалізації принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР мають тенденції щодо трансформації національної системи бухгалтерського обліку в Україні, зокрема, її гармонізація з МСФЗ, що задекларовано в ст. 1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [9].

З позиції ефективності корпоративного управління на вітчизняних підприємствах важливе значення також відіграє впровадження МСФЗ. Оскільки МСФЗ є принципо-орієнтованою моделлю регулювання бухгалтерського обліку, її впровадження передбачає більш широке застосування оцінок та майбутніх прогнозів, які включатимуть використання оцінок, припущень та професійних суджень, які здійснює менеджмент корпорації, або на процес здійснення яких він має безпосередній вплив. В результаті поєднання вищенаведених чинників менеджери корпорації можуть суттєво впливати на результати її діяльності, таким чином досягаючи вимог, які висуває перед ними рада директорів.

З впровадженням МСФЗ аудиторські комітети та ради директорів корпорацій мають здійснювати не лише наглядову функцію в контексті реалізації облікової політики, а повинні значно посилити свою роль на етапі її планування, реалізації та аналізі її впливу на результати діяльності корпорації. Як наслідок, в контексті реалізації облікової політики корпорації найбільшим викликом для суб'єктів корпоративного управління є управління очікуваннями стейкхолдерів щодо досягнення необхідних квартальних та річних результатів діяльності та реалізації дивідендної політики. Вчені в сфері бухгалтерського обліку також повинні адекватно відреагувати на існуючі виклики, створивши необхідні теоретико-методологічні засади, які дозволять мінімізувати можливості менеджерів корпорацій щодо маніпулювання обліковими показниками для досягнення власних цілей в умовах використання МСФЗ.

Висновки. 1) З метою підвищення ефективності корпоративного управління в Україні існує необхідність проведення гармонізації принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР та

бухгалтерського обліку, що обґрунтовується широким поширенням даних принципів в різних країнах світу та універсальністю їх застосування. Обґрунтовано доцільність розгляду бухгалтерського обліку як соціальної (інституційної) практики, що відображає існуючі соціально-економічні відносини та зміни, які відбуваються навколо облікової системи підприємства. Це передбачає необхідність визначення ролі бухгалтерського обліку в реалізації всіх принципів корпоративного управління G20 / ОЕСР, а не лише щодо тих принципів, які стосуються формування та розкриття інформації про діяльність корпорації.

2) На основі проведеного аналізу взаємозв'язку між принципами корпоративного управління G20 / ОЕСР та бухгалтерським обліком визначено чотири основні напрями подальшого удосконалення останнього (організаційний, методичний, техніко-технологічний, теоретичний), що в цілому сприятиме підвищенню якості корпоративного управління в Україні. В розрізі кожного з напрямів виділено подальші шляхи їх реалізації, що враховують сучасний рівень розвитку бухгалтерського обліку в українських компаніях та світові тенденції розвитку облікової науки та практики.

3) Обґрунтовано доцільність приділення особливої уваги питанням обліково-аналітичного забезпечення корпоративного управління в умовах впровадження МСФЗ в діяльність вітчизняних корпорацій з метою мінімізації можливостей менеджменту маніпулювати обліковими показниками для досягнення власних цілей або здійснення опортуністичної поведінки.

4 Список використаних джерел

1. Goel S. Earnings Management in Auto Sector Enterprises in India: The Corporate Governance Review. *Облік і фінанси*. 2015. № 3(69). С. 88-97.
2. Principles of Corporate Governance. URL: <https://corpgov.law.harvard.edu/2016/09/08/principles-of-corporate-governance/>
3. Касич А. О., Яковенко Я. Ю. Проблеми впровадження МСФЗ в Україні та шляхи їх вирішення. *Облік і фінанси*. 2013. № 1(59). С. 128-132.
4. Кузіна Р. В. Корпоративний облік і звітність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія. Херсон: Грін Д.С., 2015. 416 с.
5. НКЦПФР затвердила принципи корпоративного управління. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/247480016>
6. Пилипенко О. І. Корпоративні права в системі бухгалтерського обліку: монографія. Житомир: ФОП Кузьмін Дн. Л., 2010. 612 с.
7. Принципы корпоративного управления G20/ОЭСР. Paris: OECD Publishing, 2016. 72 с.
8. Принципы корпоративного управления и гармонизация механизмов их соблюдения. ЗАО “КПМГ” и АССА, 2014. 94 с.

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 р. № 955. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14>

4 References

1. Goel, S. (2015). Earnings Management in Auto Sector Enterprises in India: The Corporate Governance Review. *Oblik i finansy*, 3(69), 88-97.

2. Principles of Corporate Governance. Retrieved from <https://corpgov.law.harvard.edu/2016/09/08/principles-of-corporate-governance/>

3. Kasych, A. O., Yakovenko, Ya. Yu. (2013). Problemy vprovadzhennia MSFZ v Ukraini ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of IFRS implementation in Ukraine and their solutions]. *Oblik i finansy*, 1(59), 128-132.

4. Kuzina, R. V. (2015). Korporatyvnyi oblik i zvitnist v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku [Corporate Accounting and Reporting in Ukraine: Current State and Development Prospects]. Kherson: Hrin D.S.

5. Natsionalna komisiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. (2014) NKTsPFR zatverdyla pryntsypy korporatyvnoho upravlinnia [Principles of corporate governance]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/247480016>

6. Pylypenko, O. I. (2010). Korporatyvni prava v systemi bukhhalterskoho obliku [Corporate rights in the accounting system]. Zhytomyr: FOP Kuzmin Dn. L.

7. OECD. (2016). Printsypy korporatyvnoho upravleniya G20/ OECD [Principles of corporate governance G20/ OECD]. Paris: OECD Publishing.

8. ZAO "KPMH" i ASSA. (2014). Printsypy korporatyvnoho upravleniya i harmonyzatsyia mekhanizmiv ikh sobliudenyia [Principles of corporate governance and harmonization of mechanisms for their compliance].

9. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: The Law of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. Natsionalna komisiya z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. (2014). Pro zatverdzhennia Printsypiv korporatyvnoho upravlinnia [On Approval of the Principles of Corporate Governance]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14>